

KÖZÉRTHETŐEN A MINŐSÉGRŐL – MINŐSÉGTECHNIKÁK (2.)

„5S-módszer” az üzemekben

“A dolgokkal akkor kell elkezdni törődni, amikor még nem is jöttek létre. Akkor kell rendet tartani, amikor még nincs felfordulás.” (kínai bölcsesség)

Az **5S** egy Lean-eszköz, -módszer, amelyet elsősorban a vállalati munkahelyek rendezett kialakításának érdekében alkalmaznak. Sokfelé tévesen „rend és tisztaság” tartalommal használják, miközben a módszer ennél lényegesen több. Megértése és helyes alkalmazása a Lean bevezetésének és sikeres fenntartásának alapfeltétele.

A **Lean** egy vevőközpontú vállalatszervezési, vállalatirányítási rendszer, amelynek célja, hogy a vállalat minél hatékonyabban állítsa elő belső és külső vevői számára a termékeit, szolgáltatásait.

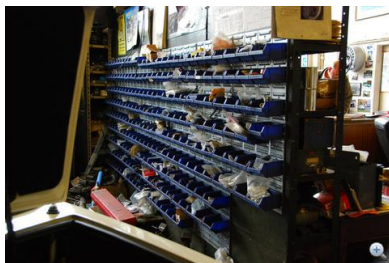
Az 5S dolgozói szinten, egy olyan kultúrát (viselkedésmódot) és rendszert alakít ki, ami javítja a folyamatok áttekinthetőségét, segíti a rend fenntartását és a folyamatokkal kapcsolatos problémák feltárását és megoldását.

A módszer megteremti azt a vállalati kultúrát és tevékenységrendszert, amelyben az emberek odafigyelnek a munkakörnyezetükre és tudatosan rendben tartják és fejlesztik azt. Az 5S aktivizálja a szervezetet, javítja a dolgozók tulajdonosi szemléletét, fegyelmét és a vállalatról alkotott képet.

A beszállító vállalatok, saját gyártási képességeiket adják el, amelyről a vevő helyszíni látogatásokon is szeretne meggyőződni, ezért az üzletszerzéshez és -megtartáshoz nagymértékben hozzájárulhat az 5S-sel kialakított, jó benyomást keltő munkakörnyezet.

Az 5S módszer célja a hatékony, biztonságos és minőségi munkavégzésre alkalmas munkakörnyezet kialakítása és fenntartása. Annak az állapotnak a megteremtése, amelyben a vállalat folyamatosan képes előmozdítani a folyamatos fejlesztést.

Közvetlen céljai: a vállalat arculatának és hírnevének javítása, a hatékonyság növelése, rövidebb átfutási idő és pontos szállítás, kisebb készlet, minőségjavítás, kevesebb géphiba, kevesebb selejt, javuló munkahelyi biztonság, költségcsökkenés, a szervezet aktivizálása, moráljának javítása.

5S nélkül

5S módszer alkalmazásával

A módszer alappillérei a termelésben a következők:

	MEGNEVEZÉS (japán/magyar)		ALKALMAZÁSA A TERMELŐ ÜZEMEKBEN
1.	SEIRI	SZELEKTÁLÁS <i>Szelektáld a dolgokat!</i>	A termék vagy szolgáltatás előállításához szükséges lépések meghatározása és a nem szükséges tevékenységek megszüntetése.

2.	SEITON	<p>SZISZTEMATIKUS</p> <p>ELRENDEZÉS</p> <p><i>Tégy rendet!</i></p>	<p>Az egyes folyamatlépések megfelelő sorrendjének kialakítása, az elvégzéshez megfelelő helyszín meghatározása, az elvégzéshez szükséges eszközök rendbe rakása, helyük feliratozása, jelölése.</p>
3.	SEISO	<p>REND, TISZTÁN</p> <p>TARTÁS</p> <p><i>Tisztítsd meg!</i></p>	<p>Tisztítás, takarítás a munkahelyen és környékén. A munkahely, a gépek, a berendezések, az eszközök tisztítása a napi karbantartással együtt. A nem látható helyek takarítása is.</p>
4.	SEIKETSU	<p>RENDSZERESSÉG,</p> <p>FOLYAMATOS</p> <p>GYAKORLÁS</p> <p><i>Tartsd tisztán!</i></p> <p><i>Szabványosíts!</i></p>	<p>Rendszeresség kialakítása, szabványosítás (kommunikálása, oktatása, elterjesztése a szervezetben). A területek legjobb állapotban tartása. A rendellenességek azonnali kiszűrése.</p>
5.	SHITSUKE	<p>FEGYELMEZETT</p> <p>MAGATARTÁS</p> <p><i>Tartsd be a szabályokat!</i></p> <p><i>Gondolkodj pozitívan! Mutass példát!</i></p>	<p>Az 5S beépítése a vállalati kultúrába, önfegyelem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a szabályok maradéktalan betartása, – teljes részvétel és jó hozzáállás, – személyes felelősségek és feladatok teljesítése, – kommunikáció és visszacsatolás, – folyamatos fejlesztés, – oktatás, képzés.

A bevezetése során arra kell törekedni, hogy olyan stabil, elfogadott rendszert alakítsunk ki, amelyet a későbbiekben a dolgozók képesek önmaguktól betartani, és fenntartani egyaránt. Ezért a bevezetés során nem csak a rövid távú, látványos eredményekre, hanem a fenntartható változására helyezük a hangsúlyt, ahol a cél olyan viselkedésváltozás elérése a dolgozók napi munkájában, amibe beleépül az 5S folyamatos fenntartása.

A módszer kialakításában, minden dolgozót (minden műszakból) be kell vonni, megfelelően tájékoztatni, oktatni, kell őket. Figyelembe kell venni a javaslataikat, ötleteiket, meg kell válaszolni, illetve meg kell oldani a felmerült kérdéseiket, problémáikat. Ez egy idő- és kommunikációigényes folyamat, amelyet nem szabad elkapkodni, mert ha nem alapozzuk meg eléggé a bevezetést, akkor a későbbiekben nagy esélye van a visszarendeződésnek és a teljesítményromlásnak.

A módszer alkalmazása gyakorlatilag minden területen értelmezhető és szükségszerű, azonban a leglátványosabb eredményeket talán a raktározások területén lehet elérni. Gondoljunk bele, hogy a termékraktárak állapotának, rendezettségének javításával milyen nagy mértékben lehetne csökkenteni a termékek sérüléséből adódó leminősüléseket, illetve mennyivel kevesebb „felesleges” anyagmozgatásra lenne szükség.

Források:

www.autoipari-klaszter.hu; www.isotanusitas.hu; www.officeprofi.hu; www.leanforum.hu

Dér Tünde, Éberhadt Zoltán

Minőségügyi és Környezetvédelmi Igazgatóság